

що, у свою чергу, знову змушує замислитися про сам процес боротьби за академічну доброчесність.

Списування як і необ'єктивне оцінювання – мізерний важкодоведений проступок місцевого рівня – студентоцентризмом переможемо.

Обман – тавтологія, нормотворець фактично повторюється, що обман і є академічна не доброчесність, зазначаючи, що «формами обману є, зокрема, академічний плагіат, самоплагіат, фабрикація, фальсифікація, списування, надання допомоги чи створення перешкод під час навчання» [1].

Щодо хабарництва та впливу на працівника – і перше, і друге має регулюватися нормами кримінального судочинства. Ще років п'ять тому нерідкими були повідомлення про таке явище як хабарництво у сфері освіти, то нині таке явище наче зникло...чи перестало бути цікавим. Щодо впливу – то студентоцентризм і збереження студента за будь-яку ціну є одним із його чинників, про які не прийнято говорити.

Таким чином, процес утвердження академічної доброчесності в Україні потребує значної зміни його стратегії.

Список посилань

1. Закон України «Про освіту» <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-201>

ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОБРОЧЕСНОГО ОСВІТНЬОГО СЕРЕДОВИЩА ШЛЯХОМ ЯКІСНОЇ ВЗАЄМОДІЇ ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ТА ЗАГАЛЬНОЇ СЕРЕДНЬОЇ ОСВІТИ

Харчук Ю. Ю.

*кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри фінансів, обліку і аудиту,
помічник ректора з освітнього менеджменту
Національний університет «Острозька академія»
м. Острозь, Україна*

Питання забезпечення академічної доброчесності у закладах освіти на сучасному етапі розвитку ринку освітніх послуг України є актуальними та потребують детальних досліджень як теоретичного

характеру, так і практичного спрямування. Більшої уваги академічній доброчесності приділяють у закладах вищої освіти (далі – ЗВО) й наукових установах, у той же час, на нашу думку, формування академічної доброчесності повинно якісно, а не формально розпочинатися із закладів загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО). Виконання домашніх завдань, робіт поточного та підсумкового контролю, написання рефератів, есе, наукових досліджень до Малої академії наук тощо має передбачати перевірку на рівень унікальності й розуміння як здобувачами освіти, так і вчителями, адміністрацією закладів освіти та особливо батьками учнів, важливості дотримання академічної доброчесності в освітньому процесі. Не достатньо розуміти сутність поняття «академічна доброчесність», потрібно дотримуватися її на усіх рівнях та усім учасникам освітнього середовища.

Нормативно-законодавча база, яка регулює питання сутності та особливостей забезпечення академічної доброчесності у ЗЗСО та ЗВО достатня: Закон України «Про освіту» [1, ст. 42], Закон України «Про повну загальну середню освіту» [2, ст. 43], Закон України «Про вищу освіту» [3, п. 1¹ ст. 1], ряд постанов, наказів, методичних рекомендацій, положень, кодексів на рівні як Міністерства освіти і науки України, Державної служби якості освіти України, Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти, обласних департаментів освіти і науки, управлінь/відділів освіти територіальних громад, так і окремих ЗЗСО та ЗВО.

Крім цього, до практичного запровадження академічної доброчесності у закладах освіти і науки нашої країни долучаються міжнародні партнери. Так, починаючи із 2017 року у ЗЗСО Міністерством освіти і науки України у співпраці з Посольством США в Україні реалізовувався «Проект формування академічної доброчесності у школі» (SAISS) [4], а впродовж 2020–2022 років для 60 ЗВО у партнерстві з Американськими Радами з міжнародної освіти та Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти впроваджувався проєкт «Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ» [5]. Серед учасників зазначеного проєкту був і колектив Національного університету «Острозька академія» (далі – НаУОА). Участь у проєкті мотивувала комісію з питань якості освіти НаУОА [6] розширити коло своєї діяльності на здобувачів повної середньої освіти, педагогічних працівників та адміністрацію ЗЗСО Рівненської й суміжних областей, залучаючи їх до програм підвищення кваліфікації, семінарів, майстер-класів, Днів якості освіти в НаУОА тощо. Один із семінарів, а саме «Штучний інтелект в освіті: виклики та можливості» було присвячено перевагам та недолікам використання ChatGPT в освітньому середовищі [7]. В процесі взаємодії із ЗЗСО під час

забезпечення академічної доброчесності ми виокремили такі проблемні моменти як:

- здебільшого формальне декларування академічної доброчесності у нормативних документах без практичного забезпечення в освітньому процесі;

- нечітке розуміння здобувачами ЗЗСО, педагогічними працівниками та зокрема батьками учнів важливості формування цінностей та культури академічної доброчесності ще під час здобуття загальної середньої освіти;

- надмірна завантаженість педагогів та здобувачів дистанційним навчанням, психологічно-емоційне вигорання, невизначеність щодо застосування штучного інтелекту в освітньому процесі тощо.

Проаналізувавши досвід співпраці НаУОА із ЗЗСО ми дійшли висновку, що ЗВО необхідно налагоджувати якісну взаємодію із адміністраціями, педагогами, здобувачами освіти та їхніми батьками щодо пропагування важливості формування культури й цінностей академічної доброчесності на постійній основі. Таким чином, ми як науково-педагогічні працівники, управлінці, науковці сфери вищої освіти зможемо долучитися до якісної підготовки майбутніх абітурієнтів, забезпечити краще розуміння ними важливості доброчесного здобуття професії та побудови успішної кар'єри задля розвитку незалежної та незламної України.

Список посилань

1. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення: 16.10.2023).

2. Закон України «Про повну загальну середню освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/463-20#Text> (дата звернення: 16.10.2023).

3. Закон України «Про вищу освіту». URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text> (дата звернення: 16.10.2023).

4. Академічна доброчесність залежить від усіх учасників освітнього процесу. Офіційний сайт освітнього омбудсмена України. 2021. URL: <https://eo.gov.ua/akademichna-dobrochesnist-zalezhyt-vid-usikh-uchasnykiv-osvitnoho-protsesu/2021/04/30/> (дата звернення: 17.10.2023).

5. Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ. URL: <https://academiq.org.ua/universytety-uchasnyky-academic-iq/> (дата звернення: 17.10.2023).

6. Комісія з питань якості освіти НаУОА. URL: https://www.oa.edu.ua/ua/info/upravlinya_zvo/yakist_oshvitnoyi_diyalnosti/ (дата звернення: 17.10.2023).

7. В Острозькій академії відбувся семінар «Штучний інтелект в освіті: виклики та можливості». URL: <https://www.oa.edu.ua/ua/info/news/2023/19-06-04> дата звернення: 17.10.2023).

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-345-6-202>

РОЛЬ КУЛЬТУРИ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ В УМОВАХ РОЗВИТКУ ТЕХНОЛОГІЙ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ

Хруцька О. В.

*методист вищої категорії відділу забезпечення якості освіти
Київський національний університет імені Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Питання формування політики та культури академічної доброчесності останні роки перебуває у фокусі українських та закордонних освітян. Випуск 30 листопада 2022 року американською дослідницькою лабораторією OpenAI чат-боту зі штучним інтелектом ChatGPT (Generative Pre-trained Transformer) та пізніше, 21 березня 2023 року корпорацією Google, чат-боту зі штучним інтелектом Google Bard, спричинили численні дискусії в наукових та академічних колах щодо того, чи є їх використання прийнятним та доброчесним у освітній, науковій та дослідній роботах. Більше того, деякі дослідники кажуть про те, що «поява такого сервісу як ChatGPT від OpenAI стала синонімом прояву академічної недоброчесності здобувачів освіти» [1] або навіть порівнюють ситуацію навколо вільного доступу до ChatGPT та безконтрольного його використання з «моральною панікою» [2], внаслідок якої деякі освітні установи, корпорації та цілі країни обмежили або заборонили використання ChatGPT.

Слід зазначити, що штучний інтелект (Artificial Intelligence, AI) це досить молода і надзвичайно перспективна галузь науки, яка наразі стрімко розвивається. Традиційно вирізняють кілька сфер застосування штучного інтелекту, серед яких найбільш поширеними є машинне навчання (Machine Learning, ML), обробка природної мови (Natural Language Processing, NLP), робототехніка (Robotics), експертні системи (Expert System) та загальний штучний інтелект, або сильний штучний інтелект (Artificial General Intelligence, AGI). Вважається, що загальний штучний інтелект може успішно виконати будь-яку інтелектуальну